Година I — 25 новембра — ЦЕТИЊЕ — 8 децембра 1942. — Бр. 75

ИЗЛАЗИ уторником и суботом

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА Његошева Бр. 7 ЦЕТИЊЕ

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

УРЕЂУЈЕ ОДБОР
РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ
ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА БРОЈ 64
ПРЕТПЛАТА: МЈЕСЕЧНО Lit. 8·— ПОЈЕДНИ БРОЈ Lit. 1·—

ЛИСТ ЗА НАЦИОНАЛНУ ПОЛИТИКУ, КЊИЖЕВНОСТ И ПРИВРЕДУ

АКЦИЈА У АФРИЦИ НИЈЕ ЈЕДНОСТАВНА СТВАР

На туниском фронту освојено је неколико значајних позиција. -- Заробљено је 5 ов. мј. 400 непријатељских војника, 25 борних кола, 7 блиндираних аутомобила, 41 топ и 100 моторних возила

ОЦРТАВА СЕ ДА ЈЕ ТО ВИШЕ ПАРАДА НЕГО ЛИ ВОЈНИЧКА ОФАНЗИВА АНГЛО-САСА

ДВА МОРАЛА

Из дјеловања комуниста се види да су они јако лицемјерни. Кад им другомишљеник падне у шаке, немају према њему никаквих човјечких обзира, већ би му нанијели највеће зло. Од моралних понижавања до физичких мучења, па чак и до грозних масакрирања крећу се њихови поступци према онима које они сматрају својим противницима. А својим противницима они држе све оне људе који, мислећи својом главом, не дијеле њихова, у највише случајева накарадна гледишта. Наша покрајина, њени школи и жробета пуњени су унакаженим тјелесима лица, у сваком погледу честитих и исправних, које су комунисти усмртили, држећи их за своје противнике. — Тако комунисти поступају према свима за које мисле да се не слажу са њиховом акцијом. Али, кад који од комуниста падне у шаке лица која се идејно не слажу са њима, он — комуниста — не преза ни од каквих средстава, понижавајући и кукавичких, да се притворношћу, социјалном мимикријом, лажју, прекланањем, понижавањем, отпуживањем својих другова спаси од одговорности. Он апелује на човјечност, на братство, на кумство, на пријатељство, на Бога и све светитеље, — само да сиаси своју главу, који — иако тврди да се пожртвовано бори за човјечанство — више цијени него итта друго на свијету. И не само то да се он сам тако понаша, него и његова својта, родитељи, тетке, стрине, ујне, кумови и т. д., све се то ставља у покрет, обија све прагове, хвата везе и, преко слињеља и пренемагања, моли да се њихов драги син, сестрић, братучед, кум и т. д., који је — по њиховом приказивању — увијек невин (па макар хиљаду лица бацио унакажене у јаме и макар колико ведрио и облачио по Куновом Присоју, Радовчу и другим крвавим мјестима) — пусти на слободу.

На тај начин, користећи сентиментималност, „глупост," разне предрасуде, непречишћене појмове, непознавање закулисних работа противника друге стране („буржија"), наши комунисти извршавају законске последице својих поступака и спасавају своје русе главе.

Поставља се питање зашто су комунисти такви: зашто су, кад су у сигурној позицији, безобзирни, брутални, крволочни, а кад су у за себе слабој ситуацији, подли, притворни, понизни, болешиви, сентиментални, својински расположени, побожни и т. д.?

У одговор на ово питање довољно је потсјетити на чињеницу да комунисти имају своју мораљку дијаметрално супротну оној коју дијели нормално човјечанство. Теоретичар комунистичког морала Преображенски, у једној својој студији, истакао је релативност постојећих моравла правила, тврдећи да је морал у основи класан и да комунисти имају свој морал који се углавном састоји у томе да је добро све оно што иде у прилог њиховим рушилачким циљевима. Све друго није — по његовом мишљењу — морално за комунисте, већ је морално за њихове противнике. Али у разним облицима своје борбе комунисти се могу згодно послужити моралним схватањима противника њихове идеологије. И то чине у великој мјери. Комунистички морал је морал за комунисте, а неморал, аморал или антиморал за другомишљенике.

Па иако, иако сматрају да је морал релативан, тј. да је зависан од циљева, комунисти долазе у ситуацију кад морају да апелују на отштечовјечанска, национална и културна осјећања и траже да се према њима поступа као према људима, и поред свега тога што они према другомишљеницима поступају на најкрвничији начин. Без обзира на своју притворност, лицемјерство и поквареност, и без обзира на то што — апелујући на братство, рођаштво, кумство пријатељство, родбинске везе, религију, отштечовјечанска осјећања — сматрају да лукаво користе „малограђански" морал, — мора се признати да им сама та чињеница апеловања на факторе независне од њихових рушилачких циљева доказује да има нешто отште у моралу, нешто што је заједничко за све људе, неко правило савјести које диктира поступање одмјерено према интересима не једне групе, не једне скупине, не присталица једне идеологије, не једне нације, већ цијелог људског рода.

Ако још има неко ко, послије страховитих злочина које су комунисти извршили над нашим народом и над нашом унесрећеном отаџбином, мисли да је морално оно што комунисти мисле и раде, — тај ће имати приликe да се увјери да нема правог морала који није базиран на Христовом начелу: „Не учини другом оно што нијеси рад да ти други учини", или на Кантовом категоричком императиву: „Ради увијек тако да принцип твоје радње може у исто вријеме бити принцип радње свију људи". Да ли су наши комунисти, крволоци и нељуди, размислили о горњим принципима кад су вршили масакре над својим невиним жртвама? Да ли су мислили да се ситуације мијењају и да и они могу доћи у положај да преклињу људску великодушност и човјечна осјећања? Нијесу то чинили, па су зато и зло дочекали. Ко зло ради, зло и дочека.

К.

АФРИЧКИ ФРОНТОВИ

На туниском фронту одиграле су се ових посљедњих дана жестоке борбе, које још трају. Током истих освојена је једна значајна стратешка позиција и том пригодом заробљено је 5 овог мјесеца 400 англосаских војника, 25 борних кола, 7 блиндираних аутомобила, 41 топ, око 100 моторних возила и велика количина муниције и ратног материјала. У ваздушним двобојима оборили су њемачки ловци 14 авиона, изгубивши само своја 2.

Посљедњи извјештаји јављају да још увијек траје огорчене борбе на том афричком сектору. Осовинске копнене јединице освојиле су један жељезнички чвор, уништивши потпуно једну групу англоамеричких снага, која је покушала упорније да се одупре.

У свим овим сукобима је противник претрпио страшне губитке, јер су и осовински обрушивачи и бомбардери узели учешћа у овим акцијама, нападајући такође и положаје у позадини, концентрације трупа и борних кола.

У акцијама посљедњих трију дана разорено је преко 100 непријатељских моторних кола. У луци Бона погођен је нарочито добро један транспортни брод, и више других мањих је запаљено.

6 овог мјесеца непријатељ је изгубио 25 авиона према 5 осовинских који се нијесу вратили у своје базе.

Акција у Тунису није једноставна ствар. Много је њих мислило да ће Англосаси усјести у врло кратком размаку времена да ликвидирају отпор Сјеверне Африке. Али сада се већ оцртавају јасни знаци да је то више парада него војничка офанзивна акција. Једна од највећих потешкоћа је снабдијевање искрцаних трупа, које поштада под директне и неумољиве ударе ваздушно-поморских снага Осовине. Оне бодију, гађају и потапају редовито сваки дан, док Англоамериканци на копну чекају да ипак којем броду усјиде да пробије тај обруч и да искрца у луку оно што ће им подмирити осјетљиву оскудицу.

Што важи имати у Америци пуне ризнице кад се на стотине миља далеко води борба?

Проблем снабдијевања је много тежи од стратешког проблема, јер захтијева комплексну организацију, коју је тешко спровести у дјело кад се непрестано мора рачунати са јаким ваздушно-поморским нападима.

Развој ситуације у Француској

Француске власти су ухапсиле бившег претсједника Министарског савјета Едуарда Ерио, који је до сада живио у својој вили, бившег шефа конфедерације рада Леона Жуо, бившег потсекретара иностраних дјела Франсоа Де Тесана и бившег вођу француског спорта Жана Боротроа.

Пажња Ђ. Вел. Краља и Цара према настрадалим од бомбардовања

Његово Величанство Краљ и Цар стигао је у Напуљ. Владар је дошао у пратњи својих пољских ађутаната. Одмах се упутио на мјеста погођена прјачком прекјучерашњег ваздушног напада, па јеива тога посјетио болнице и рањенике, задржавши се скоро са сваким од њих и нашавши за све ријечи утјехе.

Положај у Фран. Сјев. Африци постаје све тежи

Тон непријатељске пропаганде у вези са положајем у Сјеверној Африци све се више снижава. Тако је Радио-Лондон наишао на потребно да упозори како је истјеривање непријатеља из Туниса врло тешка ствар. Исти радио је призвао да Осовина има у Тунису и Бизерти ваздухопловну превласт и да ће ситуација савезника остати несигурна све док им не успије савладати осовинско ваздухопловство. Такође и на политичком пољу не показује Радио-Лондон већи оптимизам, те је изјавио да је такође и политичка ситуација сасвим конфузна и да изазива велику пренераженост. Затим је наставио да се раније имало довољно разлога за закључивање споразума са Дарланом. Послије посљедњих Рузвелтових изјава одржао је Дарлан низ говора преко радиа, који су у јавности повећали узбуђење, тако да је оно наишло на одјек и у парламенту, након чега су постављена питања, у одговор на која је Иден одбио да промијени став очекивања ваузетог према Дарлану. Што се тиче преузимања диктаторске власти од стране француског адмирала, изјавио је Радио-Лондон да је Иден на питање о тој иницијативи рекао да се британска влада не осјећа везаном за такве једноставне аспирације ва Дарлана. Исти радио тврди да су у Дарланове изјаве разбјесниле све кругове британске јавности, нарочито након тврдњи дописника америкских листова из Алжира да се Дарланова управа не треба сматрати привременом. Адмирал шта више појачава своју власт и своје декрете чак и преко граница одређених између њега и Американаца. Радио-Лондон изјављује да ће Американци схватити да енглеска јавност ни најмање не гледа радо на то да се Дарлан прими као претставник француске суверености. Англо-американски напад на Сјеверну Француску Африку не иде за одбраном француске суверености. Само саучесници нијесу у томе више сложни. То је признао и сам Радио-Лондон, изјавивши да се ради о тешкој и деликатној ситуацији и да се многи људи боје неспоразума који могу избити између становишта британске и сјеверноамеричке владе.

ЗА ЗИМСКУ ПОМОЋ

ОДАЗОВИТЕ СЕ ПОЗИВУ СРЦА!

Покренута од надлежних чинилаца, прихваћена од племенитих људи, акција за скупљање зимске помоћи, к ј а је у почетку имала за непосредни циљ збрињавање избјеглица у Будви, постављена је на широ основу, тако да је обухватила све избјеглице логорисане у Будви, Бару, Суторману и Андријевици.

Од оснивања Централног комитета за социјалну помоћ, састављеног од претставника италијанских власти и претставника Главног националног одбора, скупљању зимске помоћи за избјеглице дат је јачи замах. Та ће акција бити утолико обухватнија, енергичнија и ефикаснија, уколико се прије буде успјело са оснивањем српских одбора, па чак и општинских пододбора за социјалну помоћ. Добротворна удружења и установе са своје стране, а изнад свега наша света Црква, чине све да би се нашим невољним, обоженим, огољелим, гладним и жедним избјеглицама што више прикупило помоћи и да би им се тиме олакшао тешки живот који проводе, а то све док се, с помоћу Божјом, створе могућности за њихово боље живљење.

Наше избјеглице, својим мучним животом, патњама и општењима које су у људству и имовинама претрпјели услед ратних догађаја, страданима која морају да потресу и најокорелија срца, а надасве својим коректним држањем и мушким националним ставом у овој сиромашној покрајини, — заслужиле су да им се поклони највећа пажња и да им се убудуће излази у сусрет колико се највише може.

Са задовољством и пажњом можемо констатовати старање које за наше

Са правом очекујемо од оних који на рачун народа уживају сваку благодат и благостање, да се сјете народа који им је то дао, и да што јаче помогну акцију зимске помоћи.

избјеглице показује Њ. Е. Гувернер Црне Горе, армијски ђенерал Александар Пирцио-Бироли, који је, ради ублаживања заиста бједног положаја у коме се наше избјеглице налазе, додијелио извјесну количину одјеће, обуће и покривача, и који се стара да се отворе кухиње за дијељење топле хране. Инспирисане примјером свога високог претставника, италијанске власти указују пажњу, старање и помоћ избјеглицама, чиме, нема сумње, чине велико доброчино дјело, које ће бити са благодарношћу записано у свим срцима.

Али, и поред малих материјалних могућности којима се располаже, Национални покрет, коме на челу стоји свијетла морална личност ђенерала г. Блажа Ђукановића, који даје живота и импулса свакој здравој родољубивој, националној и социјалној дјелатности код нас, — својски се заузео да, у границама својих прилика, подупре, прошири и разграна акцију за скупљање зимске помоћи, увјерен да ће се сваки прави родољуб, сваки искрени националист и сваки онај ко жели да се сачува наша нација од истребљења, колико може, одазвати апелу милосрђа и да ће дати свој прилог за избјеглице.

У овом листу, прије неколико дана, изашао је списак четињских трговаца, занатлија и крчмара који су дали и колико су дали помоћи за избјеглице. Објављивање овог списка, наравно, дало је читаоцима повода за коментарисање о свотама које су дате од стране појединих трговаца, па су се у иввјесним круговима могли чути и приговори да је по неки од њих дао мање него што се од њега, с обзиром на његово материјално стање, могло очекивати. С друге стране, из кругова приложника истицало се да оно што су приложили није све што они намјеравају да приложе за зимску помоћ. То значи да ће наши трговци и још прилагати за избјеглице. Нема сумње, да је свака помоћ за избјеглице добродошла и да ће скупљачи зимске помоћи бити захвални сваком ко што брижи, без обзира на величину прилога. Има се основа за очекивање да ће четињски трговци, занатлије и крчмари и још подупријети акцију зимске помоћи давањем прилога у новцу и материјалу. Четињски трговци су се досад увијек добро одазивали на сваке потхвате, те су у томе могли служити као примјер другима трговцима у нашој покрајини. Уставом, њихове колеге у

Пратецимо у помоћ својој унесрећеној браћи сви колико нас има. Повјеримо бољевим добро добрим а зло злим.

другим нашим варошима већ увелико чине прилоге за зимску помоћ. И њихови спискови ће бити објављени. Свачији рад ће се знати, а сјутрашњица ће водити рачуна о нашем данашњем раду.

Неоспорно је да сваки данас, више него икад прије, треба да се одазове позиву срца и да својим прилозима, одмјереним према материјалном стању, помогне ублажавању биједе наших избјеглица и time допринесе великом дјелу спасавања наше нације. Дужност је сваког правог националисте и сваког ко исправно социјално мисли и осјећа — да одвоји од својих срестава онолико колико може за оне који немају, а то су у првом реду наше избјеглице.

Д.

ПОТРЕБА САМОДИСЦИПЛИНЕ

Владати собом то је највећа вјештина. То се стиче дугим животом и искуством. Млади људи time се ријетко одликују. Они и сувише лако подлежу искушењима. Зато је њихов живот растрган и према њему су одвише индиферентни.

Без владања собом нема никаква напретка. Човјек благодарећи томе и одвојио се од осталих бића на земљи. Побјеђујући себе, човјек постаје господар ствари око себе.

Побједа над самим собом, то је највећа битка и највећи успјех! Безброј ствари растрзају човјека лијево и десно. Зато је остала вјечна она латинска изрека: видим што је боље а слиједим горему! Нарочито је ово истинито код нас јужњака, код којих више ради осјећај него разум.

Човјек који увиди своје мане и недостатке, то је већ велики успјех, јер онај, који је њих свјестан, може се једног дана њих ослободити. Бјежањем се стичу навике чија је моћ огромна. Најтежи су први покушаји. Али код човјек уме свој живот у своје руке, онда он може да од њега учини што хоће. Сви су велики успјеси код великих људи на тај начин постизани.

Самодисциплином морамо обуздати сваки свој егоизам. Ми морамо радити тако, да то постизава не само користи нама, већ и средини у којој ми живимо. Никад као сада нијесмо упућени једни на друге и никад као сада не одговарамо ва чине других.

Самодисциплином одбацујемо све личне мане и пороке и избјегавамо сувишне трошкове! То треба унијети у породици, у друштво и у душу народа. Треба сузбијати излишне обичаје скопчане с трошковима, као и све рђаве навике којима су појединци на издатке научили. Времена су тешка када о најмањој ситници треба водити рачуна!

Ако тако будемо радили, и ако будемо прожети једним те истим духом активизма и динамике, онда имамо јасну и свијетлу будућност, и онда можемо показати нашу расну индивидуалност, у противном ми ћемо бити један народ више на броју али без значаја и народних одлика.

Н.

Богољубивом свештенству оба реда

Митрополије црногорско-приморске путем архијерејских намјесника и управа манастира

Економска немаштина црногорског краја познатија је. Код нас је била велика сиротиња и у нормалним приликама. Данас у доба рата, када смо изгубили многе драгоцјене људске животе, када је привредна снага земље ослабила, узроз са сиромашне области, многа зараћена земљишта необрађена, род подбацио, сиромаштина се удвостручила. Поред домаћих невољника, који се нуждавају туђе помоћи, у старој крај досиђене и многобројни наши исељеници, који због рата нијесу, морају напустити своја огњишта. Невољник туђе руке сиромаху. Но, ипак њихов положај није једнак. Ми, који смо се зашекли у сиромах завичају, налазимо се у положају извјесног олакшања и у прилици смо да можемо невољу ближњега ублажити ако не отклонити. Проблем исхране становника наше покрајине мало је компликован и тешко решив, посебно сада пред свима нама. Он је нарочито на Цркву наслоњен и она мора са свом озбиљношћу и крајњим залагањем да приступи његовом рјешавању. Милосрђе и милостиња, у нашој Цркви, увијек су озбиљно узимани. Сјетимо се само савјета ап. Павла, који каже: „А за милостињу свештима као што уредих по цркваима Галатијскијем онако и ви чините. Сваки први дан недјеље нека сваки од вас оставља код себе и скупља колико може, да не буде збирања кад дођем. Јер ми се отворише велика и богата врата, а противника има много“ (1 Коринћ. 16, 1—2, 9). Покажимо ближње и не чинимо благо мајстерјолна, већ њима чинимо добра невољној браћи својој дужни смо, „јер ништа не донесосмо на овај свијет, дакле не можемо ништа ни однијети“ (1 Тим. 7, 7). „Богатима на овом свијету заповиједај да се не уносе ниши уздају у богатство непоуздано, него у Бога живога, који нам даје изобилно за уживати, нека добро чине, нека се богате у добрим дјелима, нека буду податни, заједнички, сабирајући себе темељ добар за у напредак да приме живот вјечни.“ (1 Тим. 6, 17—19). „Љубав братинска да остане међу вама. Гостољубивости не заборављајте. Опомињите се сужања као да сте и ви с сужањима, оних који се невољни чине као да сте и сами у тијелу... А добро чинити и давати милостињу не заборављајте, јер се такијем жртвама угађа Богу“ (Јевр. 13, 1—3, 16).

И до сада је доста чињено за ублажавање биједе сиротиње и избјеглица. Сада је на основу одлуке Централног одбора за социјалну помоћ, у који су ушли претставници италијанске власти и наше националне организације. Одбор је отворио са радом и већ је увјерио многе народе Црне Горе и Санџака. Сада треба да се оснивање српских одбора, у српским мјестима, и општинских пододбора, у свим общинама. Јавном старању треба у помоћ и пригодна иницијатива и свеукупно народно старање. У овоме је особито одговорна улога наших свештеника. Они морају и по својој пастирској дужности и националној брзи да се свима силама заложе за пуни успјех ове добротворне, хуманитарне акције. Жалости ријечи, нарочито пробијетних у народу, на храму, на скуповима и при сваком одлару са народом свесрдно препоручити ову акцију. Свештеници нека се одмах сарадном почуде организацијама овога дјела, а у својим парохијама нека они узму иницијативу и рад у своје руке. Нека заиђо активирају и остале интелигенте и просвјетније елементе: учитеље, чиновнике, пријесједнике општина и остале чиниоце у својој средини и пораде на прикупљању прилога у новцу и натури (одјелу, обући, намирницама свих врста, обезбјеђивању станова и другом чему што је од помоћи за сиротињу и избјеглице). У циљу рационалног извођења ових значајних послова нека се све снаге народне удруже и мајстрајлна блага згуђиницу, ако се хоће часно и срећно исћутнеће једне од основних и правих националних брига.

Побринимо се, љубазна браћо наша, да се избјеглице дочекају обрадују Божићу и бадњаку. Учинимо све што је у нашој моћи да и они осјете родјеску сјајем мјесеца Христа Вишлејемскога Младенца. Нека и они чују ваше соце и освједоче да се и о њима стара Предобри Бог средством јеванђелске улоге нас, његових слуга. Ми с изавом очекујемо да се наше родољубиво свештенство неће ни у овоме посиједјети.

Сваки парох има за своју парохију основати Одбор за социјалну помоћ (мислимо на села и мања варошка мјеста) и овдје у духу директива које ће дати Српски одбор и Централни одбор на Цетињу.

Сваки старешина манастира ће нам непосредно, а сваки парох путем архијерејског намјесника, подносити извјештај шта је урадио на овоме послу, и какви су успјеси шта његовог старања и рада, па ће нам изјешћени ти извјештаји достављивити ради оцјене, јер ћемо и по овоме просуђивати о ревности и свештеномастирској савјесности свештеника.

Цркване общине, које су у финансијској моћи, помоћи ће ову акцију својим прилозима, а управе манастира, свесне своје знамените улоге у прошлости, даће доказа да су и у данашњици значајни чиниоци у чувању и изграђивању нашега народа.

Православни Митрополит
Црногорски Приморски
Јованикије

Дањи одјеци Дучеовог говора

Писање стране штампе

Такође и данас штампа савезничких и неутралних земаља опширно коментарише Дучеов говор. Њемачки листови тврде да насупрот италијанско-њемачког братства оружја стоји јадни призор англосаског настојања поткопљивања издајничких француских генерала. Швајцарски листови истичу да овај говор претставља „јасни биланс положаја Италије у сукобу и да је Дуче својим изјавама разбио енглеске наде у утисак Черчиловог говора на италијански народ. Лист „Ла Трибин де Лован“ истиче да Италија, од почетка британске офанаиве у Африци, скоро сама потпуно тежину рата на Средоземноме Мору. Овог часа, када је Италија ова заузета на фронту Средоземнога Мора, сматрали су Англосаси корисним да отпочну са застрашивачком офанзиво у сврху разједињавања Сила Осовине. Не говоримо о томе, да су Италија и Њемачка солидно повезане. Треба знати и то да Италија има базе које допуштају контролу над источним дијелом Средоземнога Мора са грчких острва и са Сицилије. Ако Англосаси најзад рачунају — наставља „Ла Трибин де Лован“, — са сломом унутрашњег фронта, онда понављају исту грешку коју су већ починили у доба санкција. Италијани не могу да се дигну против своје владе, јер би то значило исто што и дићи се против саме нације. Мисао о могућности сепаратног мира је чиста англосаска илузија. Политички коментатор радио Софије, бавећи се Дучеовим говором, истиче да су говори вођа плутократских сила пуни пријетња и неостварљивих обећања, док су говори вођа Осовине карактеристични по отвореном тону и апсолутној вјери у побједу. Бугарски листови потсјећају да је побједоносна Италија прије 23 године била у рату издана и опљачкана од стране својих савезника. 20 година фашизма претстављају праву епоху и историјн обновљене Мусолинијеве Италије. Италијански народ вјерује у свог Дучеа и слиједиће га у борби све до побједе.

Цјелокупни јапански народ сматра је оцјенио искреност, енергију и јасноћу Дучеовог говора. Лист „Токио Шимбун“ истиче да је Мусолинијев одговор раскринкао англоамеричку лаковјерност. Изјава о Енглеској, која има намјеру да учврсти привилегисане положаје, мора бити узета у обзир од стране свих народа који се још налазе под јармом британског империјализма. Лист „Асаки“ одаје признање јапанског народа на високу похвалу коју му је упутио Дуче. Једини пут ка побједи је јединство Сила Тројног Пакта, које непријатељ увалуд покушава разјединити. Лист истиче тврдњу да се треба борити такође и вато да жртве погинулих не буду узалудне. Лист „Џепн Тајмс Енд Едвертизер“ истиче да је Мусолини добро оцјенио моћ Јапана и уповорава на онај дио говора у којему Дуче тврди да се не може потући једна нација као што је јапанска. Што се тиче Черчилове примједбе о борбеним способностима Италијана, лист истиче да је вриједност италијанских војника позната и оцјењена у цјеломе свијету.

Настављају се коментари Дучеовог говора, којему се посвећује велика пажња од стране свих турских листова. Истиче се чврстина Мусолинијевог одговора Черчилу и воља италијанског народа да се бори и да побиједи. Један лист истиче у свом уводнику да Мусолини у свом одговору британском министру претсједнику није се устручавао да да приказ ситуације завршивши изјавом, да ће се италијански народ чврсто држати све до побједе, и пише да је Дуче раскринкао сву лажност енглеске пропаганде, прокламајући мушку одлучност Италије.

ВЕЛИКИ НАЦИОНАЛИСТИЧКИ ЗБОР У БАРУ

Говорили су г. ђенерал Ђукановић и преч. г. Дон Ф. Чермак

Претсједник Главног Националног одбора ђенерал г. Ђукановић са пуковником г. Бајом Станишићем, официрима г. г. Кековићем, Лашићем, Радовићем и другим, као и са неколико четничких јединица учинили су низ посјета црногорском Приморју. После учињених посјета Маинама, гдје су били срдачно дочекани и поздрављени од Маинана и гдје су присуствовали великом народном слављу; које је почастио својом канонском визитацијом Њ. Високопреосвештенство г. Митрополит Јоаникије, затим манастиру Прасквици и Петровцу, гдје су пренокили 15 пр. мј. — сјутрадан ујутро продужили су преко Паштровића и Спича за Бар. Гостима зажелио је добродошлицу претсједник Националног одбора за Бар пречасни господин Дон Фрањо Љ. Чермак, секретар Надбискупије — Примасије. Послије учињених посјета г. италијанском ђенералу — команданту Бара, и избјеглицама на Тополици и Новом Бару, претсједник Главн. нац. одб. г. Ђукановић са пуковником г. Станишићем, претсједником националног одбора за Бар преч. г. Чермаком, официрима националне војске и угледним грађанима Бара и околине одвезао се у Стари Бар. Како је понедјељник пазарни дан у Бару, тога дана био се је слегао овдје велики народ из свих крајева општине и Среза барског, који је жељно очекивао старог ђенерала г. Ђукановића, јер је ово његова прва посјета Бару и Црногорском Приморју као претсједника Главног националног одбора.

Долазак г. Ђукановића и осталих гостију присутни су поздравили срдачним овацијама и великим одушевљењем и народној радости није било краја. Овом националистичком збору, којему је присуствовало неколико хиљада људи, поред осталих били су присутни: потпредсједници националног одбора за Бар г. г. Дервиш Омербашић, претсједник Општине барске, Ђуро Ивовић, адвокат, члан национ. одб за Бар, г. Петар Вучићевић, бивши претсједници барске општине г. г. Махмут Омербашић и Нико Дебеља, дјеловођа г. Шпиро Загарчанин, чиновник Цивилног делегата за Срез барски г. Иво Ђедовић, в. д. директора гимназије г. Војислав Јовановић и много остале угледне личности Бара и Барског среза, као и многи италијански војни функционери.

Овај националистички збор, отворио је пред зградом барске општине подужим говором преч. г. Чермак.

У овом свом говору, г. Чермак је приказао све муке, патње и страдања нашега народа у скорој прошлости, проузроковане азверствима лудака и пропалица — нашу Голготу. Подвукао је даље како само се отрсили паклене немани — црва који је подгризавао здрав народни организам и како сада у новом, бољем и ведријем времену треба да у миру, реду, раду, међусобној братској слови и помагању дочекамо крај овога најстрашнијег сукоба у историји човјечанства и уђедно бољу и срећнију будућност. Рекао је и то да су Барани били срећни што су били сасма очувани од великог пожара у коме се је налавила недавно сва остала Црна Гора, па је замолио присутне да и даље у будућности раде на његовом очувању, наглашујући: „Бог нам је очувао наш Бар, Бог ће нам га сачувати, ако ћемо га ми сачувати!"

Послије дугих овација Претсједнику г. Ђукановићу, пуковнику г. Станишићу и Националном покрету и говорнику, преч. г. Чермак је дао ријеч ђенералу г. Ђукановићу, чији је убједљиви говор од присутних саслушан са највећом пажњом и одобравањем.

У своме подужем говору, ђенерал г. Ђукановић нагласио је да је веома задовољан што је имао прилику да први пут као Претсједник Главног Националног одбора тога дана испуни своју жељу да посјети Баране, који су га дочекали са невјероватном срдачношћу и предусретљивошћу. Даље, говорио је г. Ђукановић да се много радује што је Бар, захваљујући паметним људима, а на првом мјесту г. Чермаку, очуван од увалудног проливања народне крви у скором братоубилачком несрећном времену — најсрамнијем датуму наше историје и што баш у овом крају види високу националну свијест једнокрвне браће иако вјерски подијељене на три дијела, на који крај треба да се угледају сви остали наши крајеви, гдје се веома често распирује мржња, неслога и вјерске нетрпељивост. Зажелио је Баранима да и даље у миру, слови и међусобној љубави раде на прогресу свога много лијепог пјатомог краја, захваљујући им се на срдачном пријему.

И говор ђенерала г. Ђукановића прекидан је громогласним овацијама и непрекидним одобравањима.

Трећи говорник био је г. италијански командант базе, који је нагласио да се веома радује што види данас Црногорце сложне и чврсто повезане и што више не види оно море проливања братске крви. Говор г. Командавта био је такође повдрављен одобрањима и аплаувима.

Збор је закључио пречасни г. Дон Чермак, жељећи присутнима да се у реду и миру развију и поврате својим домовима, да и даље увијек извршују све своје дужности за добро и срећу нашег заиста намученог народа.

Г. Чермак се затим одвезао са ђенералом г. Ђукановићем и пуковником г. Станишићем у Надбискупију барску и Примасију Српску. Тога дана 16 новембра г. г. Ђукановић и Станишић, као и Њ. Високопреосвештенство Митрополит г. Јоаникија били су гости Његове Преузвишености Надбискупа г. Д-ра Добречића са којим су провели дуже времена у срдачном и пријатељском разговору. Официри националне војске са четничким јединицама вратили су се преко Сутормана на своја одредишта пјевајући родољубиве пјесме, много задовољни са свога пута.

Шта се збива у Африци?

Да је оно што се сада одиграва у Африци тијесно повезано са борбом Европе за своју слободу, то је свима потпуно јасно. Битке које се воде на том континенту, као и стратегиски планови што се тамо развијају, органски спадају у оквир једног општег комплекса под насловом: борба за Европу и за њен нови поредак.

Отпремање америчких трупа у црначку републику Либерију, претставља само још једно ново кршење Монроове доктрине и Атлантске карте. Јасно је, да је и то искрцавање наставак Рузвелтове империјалистичке експанзије, која је отпочела са замјеном америчких разарача са британска упоришта у Атлантику, наставила се са запосиједањем Исландије, Сиријe,Ирана и Ирака, да би свој ва сада посљедњи корак учинила у сјевероафричким посједима Француске. Са ратно-стратегиског гледишта, сви најновији англоамерикански потхвати на афричком тлу претстављају покушаје да се на неки начин копненим трансафричким путем замијени улога изгубљеног Средоземног Мора, ради могућности олакшања сада вакредно тешког снабдијевања и отпремања трупа одређених за Блиски Исток.

Стратегиски значај Африке нијесу Американци тек сада опазили, иако им је њихов катастрофални војни положај тек сада улио храброст за такву авантуру. Још прије уласка Америке у рат донио је један велики амерички лист приказ моћног англоамеричког ланца којим је требало оковати Силе Тројног Пакта. Тај ланац је водио од Њу Фундленда за Исландију, па онда ва Азоре и Острва Зеленог Рта, оданде преко Фритаона и Централне Африке за Египат, па преко Блиског Истока за Индију, Тајландију, Филипине, Гуам, Вак, Мидвеј, Хаваје, све до Алеутинских Острва. У међувремену је равној догађаја отео из англоамеричких руку многобројне карике тог замишљеног ланца, па су и саме Сједињене Државе дошле на домет непријатељског оружја. Од цијелог огромног ланца остао је у англоамеричким рукама само онај дио што се пружа преко афричког континента. И заиста су Американци и Енглези последњих година полагали велику пажњу на тај сектор, чији је значај за њих са сваким претрпљеним поразом постајао све већи и већи. Уређена је стална ваздухопловна служба на линији Сан Хуан на Порторику — Тринидад — Натал — Атлантик — Батхурст у Британској Гвинеји — Лагос, па оданде преко афричког тла за Хартум у Судану. Крајем прошле године дао је Вашингтон једном ваздухопловном друштву концесију за успостављање редовног саобраћаја на 18.290 километара дугој пруги Мајами — Порторико — Тринидад — Натал — Атлантик — Леополдсвил у Белгијском Конгу, гдје му се прикључују пруге за Централну и Јужну Африку и за Танганьику. Након уласка Америке у рат појавиле су се и нове потребе које су довеле до још већег разграничавања тих пруга. Тако су настале нове америчке аеробазе у Фритаону и Фишерменс Лаку у Либерији, као и у Белгијском Конгу. Са аеродрома Фишерменс Лака лете амерички бомбардери преко Британске Кеније за Масау на Црвеном Мору, а одатле још даље чак до Персијског Залива.

Међутим намеће се примједба да ваздушни путеви нијесу баш најприкладнији за масовна транспортовања ратног материјала и трупа. И то ствара потребу да се приграде афрички копнени путеви и да се обезбиједи служење истима. У томе се увелико искоришћује помоћ француског деголистичког генерала који је смјестио свој главни стан у Бразавилу, одакле насилно влада над Француском Екватријалном Африком, а проводи контролу над Камеруном, Чадсм, Габуном, Средњим Конгом и Убанги Чаријем. Створени су велики планови за изграђивање модерних путева, али стварност показала се друкчијом од фантазије. Истина, ове су се године изградила два афрички „Бирманска пута", од којих један веже главно камерунско пристаниште Дуалу преко Јауиде са Форт Ламијем на језеру Чад, а оданде са Хартумом, док други иде од Јауде преко Бауни за Јубу на Нилу, а реке би треба да се сада управо заврши, па ће везати Поаин Ноар преко Де Голових предјела и Судана са Порт Суданом на Црвеном Мору. Али ипак ти путеви нијесу оно што ми замишљамо под војним путевима и што савремени рат захтијева. Далеко је од тога да би се на њима могла развијати нека већа бранна покрета, а сем тога су још увијек страшно далеки од главних ратишта. Од Форт Ламија до јужне границе Либије има 1200 километара ваздушне линије, а до Балбијевог пута на сјеверној либијској обали чак и 2300 километара.

Има још нешто што се мора држати на уму. Комплекс „афричког стратегиског истакнутог положаја" не искључује, него обратно још више појачава значај проблема тонаже, који остаје и надаље као и прије нерјешен, и постаје са сваким даном све оштрији. Од Њу Јорка преко Пернамбука до Камерунског залива треба проћи 9500 километара морским путем, оданде најкраћим афричким путем до Хартума још даљих 2500 километара, па желјезницом до Каира још 1500 километара. Тако од Њу Јорка до Каира треба прећи 13500 километара, од којих је двије трећине пута изложено опасности од осовинских подморница, а већи дио треће трећине од њемачко-италијанског ваздухопловства. А о могућностима кретања афричким путевима добићемо јаснију предсјебу ако се сјетимо да амерички аеродроми добијају снабдијевање бензином путем допреме на лећима хиљаде дјева, од којих свака мора носити 140 литара бензина. Колико се времена мора утрошити за такво снабдијевање не треба ни питати.

Из тога се јасно види да стварање другог фронта није ни у Африци тако лака ствар!

Вриједност живота са становишта духа и материје

У људском животу испреплетени су материјални и духовни чиниоци. Вриједност и садржај живота одређује њихов међусобни однос. Докле год надвладавају материјални моменти могу они духовни имати само одређену улогу: све духовно је онда само оруђе за подмиривање материјалних потреба.

Материјалистички оријентирани човјек интересује се у стварности само за самога себе. За њега је мјеродавно једино задовољавање његових материјалних потреба. Стога посматра он околни свијет само из те преспективе. Материјалистички оријентисани човјек је индивидуалиста, па чак и егоиста. Он никада није борац културе, чија му је права суштина страна. Његова дјелатност ограничује се само на цивилизаторско подручје, у смислу одржавања живота и стварања већих удобности у истоме. И само са тог становишта посматра он ону културу коју су створили други. Он врши над њом насиље, он је понижава до улоге средства, или је искоришћује као предмет своје разоноде. То да култура садржи у себи више вриједности — он нити не слути. Он продаси крај њих потпуно равнодушно.

Култура настаје тек онда када се дух побуни против ове власти материје, те јој наметне своје сопствене захтјеве. Дух онда прогласи самога себе за сврху, те се мобилизује да савлада материју. Он се бори са њом, да би је савладао. Борба духа за власт, то је извор културе. Духовни живот је јуначки живот. То је стална борба против материје, стална борба за то да она постане изражај идеја што живе у духу. Стога се чврсти дух не одвраћа од живота, него тражи да потпуно духа прожепша и дисциплинише живот. На то га тјера његова суштина, његов идејни свијет, који га подбада да крене путем новога живота, ка којему га и води.

Духовни човјек је идеалиста. Љепота и богатство духовног живота, његова привлачност и тајна почивају на дубокој испреплетености духа и живота, ка којој тежи свим својим бићем сваки духовни човјек.

Самом побједом над материјалним жељама није још осигуран прави живот духовног човјека. Савладани инстинкти увијек су спремни на побуну. Они само чекају на час када се духовне снаге зморе, па ће опет избили на површину. Стога се траност духовног живота може осигурати само сталном борбом. Духовни човјек је борац и мора да буде јуначан човјек. И као год што нема духовног живота без јуначких људи, тако не може бити ни јуначких људи без духовних идеала. Само тамо гдје се зна за идеале, може се очекивати у њиховом остваривању и одбрани јуначки став и држање.

Јуначан човјек упушта се и онда у борбу, када му пријете снаге, које су јаче од његових. За њега не постоји појам мјерења снага; против сваког непријатеља ступа он у борби за своје идеале у самртни бој. Смрт је за јунака сјајна апотеоза и најславније оправдање цијелог његовог живота, док ва обичног материјалисту она означава само коначну пропаст и крај једног живота, који је увијек претстављао само лагано умирање.

На измаку прве године Рузвелтовог ратовања

Ових дана навршава се прва година *уласка Сједињених Држава у рат*. За ту годину дана подузеле су Сједињене Државе 31 војни поход. од Исландије до Алеутинског и до Саломонског острвља. Недавно су њихове трупе ушле у Мароко и Алжир. То је *био* њихов 32 поход, којим су њихове снаге избиле на Средоземно Море и пред бедеме европског континента. Овај поход, који се знатно разликује од запосиједања равних острва уступљених од стране Велике Британије и од образовања лучких команда у Карачиу, Басри или Масауи, показује да су Сједињене Државе биле присиљене пред све већим неповјерењем своје сопствене јавности и савезника покушати нешто одлучније. *Требало је на крају* прве године ратовања извојевати бар неки, макар и ефемерни успјех, како би се у годишњем билансу ма чиме попунила правна страница активе.

И заиста, шта је постигла Америка у овој години дана ратовања? Она је — по ријечима генерала Маршала — *послала преко равних мора* 800.000 војника. Она их је распршила на 32 разне тачке свијета. Сваки осовински стратег рекао би да је то безгранична глупост. Тај поступак даје се објаснити једино тиме да Рузвелт и финансијске снаге које стоје иза њега више желе да у овоме рату буду баштинници, него ли пожртвовни борци. Али, ма како се паметно жељело водити овај рат, и ма колико јевтино се настојало доћи до побједе, ипак су околности већ прве године наметнуле тешке жртве, толико огромне да и уз најбољу вољу отпада свака могућност да се говори о некој мудрој и штедљивој стратегији.

Још прије него што се Америка усудила да приђе ближе Европи, већ је на Далеком Истоку изгубила једну за другом многобројне поморске битке. Изгубила је ваадушно-поморску битку код Пирл Харбура, изгубила Филипине, изгубила заједно са Енглезима и Холанђанима Малаку, Бирму, Суматру, Јаву, Борнео, Целебес и Тимор. Изгубила је 98% плантажа каучука, већину извора калаја и огромни дио стратешких значајних петролејских поља. Можда има људи који сматрају да су то само равни географски губици, које Америка може пребољети или надокнадити на другим странама. Такви људи треба да помисле на то какви су огромни чисто војни губици претрпљени у вези са горњим поразима. Америка је у првим годинама ратовања изгубила 7 бојних бродова од укупно 13 колико је имала, 11 носача авиона — више него што их је уопште имала на почетку сукоба — 5 тешких крстарица од укупно 18, и 3 *лаке крстарице* од укупно 19. То су само већи губици, којима се придружује низ губитака мањих јединица. Америка је изгубила крај сопствених обала и по свим морима свијета знатни дио своје трговачке и транспортне флоте, а и не само своје већ и оне коју је под најравличитијим околностима и многим не увијек најчистијим методама, ставила у своју службу. Улазак Америке у рат омогућио је осовинским подводним јединицама да знатно прошире своје поље акције, те се прва година ратовања Сједињених Држава свршава укупним савезничким губитком бродовља у износу од 25 милиона тона. Што та бројка значи *постаће нам јасније ако се сјетимо* да је Енглеска 1939 године имала укупно 20 милиона тона бродовља, са којим је неограничено царевала над цијелим пространим свијетом.

Другим ријечима: Америка је сада пренијела рат преко Океана, након што је претрпљен губитак већи од цјелокупне британске флоте. Што ће још слиједити — не знамо. Не желимо на себе увимати улогу пророка, али у трезвеном просуђивању равних могућности никако не можемо избјећи да све посматрамо кроз призму горње чињенице, којој као логика приписује пресудни значај.

Савјети домаћицама

Како би дали потстрека нашим читатељкама (слушатељкама), дајемо два најједноставнија начина за кување морске рибе раје или арциле, која ће ових дана у великим количинама стићи на цетињску пијацу, гдје ће се продавати по приступачним цијенама.

I рецепт:

Риба се очисти, цигерица се остави на страну тако да се ослободи жучна кеса. Затим, не скидајући кожу, пресијеца се она врста бодљикавих крила која окружују рибу, те се раја подијели на велике комаде. Отстрањују се сви каменчићи са леђа а такође и глава. Исперу се брижљиво у води комади рибе, те се затим скувају у води са соли, бибером, пола чаше *сирћета и једном на кришке исјецканом* главицом лука. Када је риба скувана, остружу се поједини комади, који се смјесте на тањир и прелију сосом начињеним од двије кашике сирћета, мало уља и петрусином натрљаним са мало бијелог лука. Увјеравамо Вас, да ће овако приређено јело бити нарочито пријатно свима за вашом трпезом.

II рецепт

РАЈА У СОСУ

Одерите рибу, очистите је и исјецкајте на комаде. Ставите на ватру шерпу са мало уља и са пола исјецкане главице лука. Пустите да лук добије ружичасту боју, те додајте комадић насјецканог бијелог лука са *нешто* петрусина. Угрије*те мало бијели* лук и додајте нешто конзерве од помидора, или једну или двије кашике соса од помидора, нешто воде, соли и бибера. Када све то мало проври, спустите у то рибу да се полако кува извјесно вријеме. Преручите је на тањир и употпуните јело са нешто нарибаног петрусина. Такође и ово јело ванредно ће вам пријати.

Као што видите, није ту потребно скоро ништа рада, а потребне саставке за оба јела могу сви прибавити. Значи, да треба само показати нешто добре воље, што је увијек одлика свих добрих домаћица, које воле своје домаћинство.

ОБЈАВА

Према одлуци Главног националног одбора има се установити чланарина за све чланове националног покрета.

У вези са предњим оглашавају се раније издате легитимације неважећим и позивају се сви чланови, са подручја општине Цетињске, уписани у национални покрет, да се јаве у канцеларију овог одбора, ради примања нових чланских легитимација најдаље до 10 децембра т. г.

Нове чланске легитимације издаће се уз наплату чланарине коју ће сваки члан покрета уплатити, према својој материјалној могућности, добровољно.

Из канцеларије Среског националног одбора Цетиње Бр. 1311 од 25 новембра 1942 године.

РОК ЗА ПРЕДАЈУ ДОКУМЕНАТА

чиновника-избјеглица

Позивају се чиновници — избјеглице који од 1 октобра 1942 године примају принадлежности преко среских начелстава среза у којему су настањени, да овјереним преписима докумената докажу положај који им је био признат у послједњем мјесту службовања.

Ови овјерени преписи морају бити предати среском начелству среза у којему је настањено заинтересовано лице, и то неодложно до 31 јануара 1943-XXI. Уколико се не би поступило по овом наређењу, изгубиће чиновник — избјеглица сва права која су му се до сада признавала.

Касни одјеци јапанске побједе у водама Далеког Истока још сада се дјеломично признавају

Пригодом прве годишњице пораза код Пирл Харбура објављује сјеверноамерички адмиралитет званичну релацију о догађајима тога дана, која — ма колико да је драматична и значајна — настоји да смањи значај претрпљених губитака, признајући само један дио истих. У извјештају је речено да се 7-XII-1941 у Пирл Харбуру налазило усидрено 86 бродова сјеверноамериче ратне морнарице, међу којима 8 бојних, 7 крстарица и 5 подморница. Јапански ваздушни и поморски напад избацио је из строја све бојне бродове и скоро све авионе који су се *налазили на аеродромима цијелог* Хавајског Архипелага. Извјештај јавља да је услијед јапанског напада потопљено или тако тешко оштећено да више не могу служити, 5 бојних бродова и то: Аризона, Оклаома, Калифорнија, Невада, Вест Вирџинија. Три контраторпиљера, 1 миноносац, 1 борбени брод, као и највећи пловни базен поморске базе Пирл Харбур. Сем тога су тешко оштећени: 1 бојни брод, 3 тешке крстарице, 1 носач авиона и 1 брод-радионица. Релација јавља да су неки од ових бродова поправљени, али њихово име се као и обично не може рећи како се непријатељу не би дале информације. Што се тиче ваздухопловства, *разорено је у јапанском* нападу, још увијек по ријечима исте релације, 80 авиона са бродова и 97 авиона војске, смјештених на равним аеродромима, као и 8 апарата равних типова. Што се тиче особља, погинуло је само 7 децембра 2.117 официра и војника из састава морнарице и 226 официра и војника из састава војске. 960 људи сматра се изгубљеним а 1 272 тешко је рањено. Релација описује разне фазе тог драматичног дана, тврдећи да се од 202 сјеверноамерička хидроавиона колико се налазило на Хавајима 7 децембра преко 150 избачено из строја већ након првих 15 минута јапанског напада. Да би се *смањила ефикасност неоштећених авиона*, слиједило је бомбардовање узлетишта које је онемогућило авионима да се дигну у лет. То исто се каже и о 273 авиона из састава војске, који су се налазили на острвима. Релација се завршава тврдњом да су копнена постројења претрпила тако тешка оштећења да радови на поправљању, иако се врше са највећом бригом, још су далеко од краја.

РАДИО-ЦЕТИЊЕ

ТАЛАС. ДУЖИНА 218 М. РАВНО 1381 КИЛОЦИКЛА

Италијанска радиофонијска станица преноси свакодневно сљедеће програме:

У 8 часова: Знак тачног времена и дневник на италијанском језику:

У 8,15 часова: Дневник на српско-хрватском језику;

Од 12,30 до 13 часова: Музички програм;

Од 13 до 13,15 часова: Знак тачнога времена и дневник на италијанском језику;

У 13,15 часова: Дневник на српско-хрватском језику;

Од 20 до 20,20 часова: Знак тачног времена и дневник на италијанском језику;

У 20,20 часова: Дневник на српско-хрватском језику;

Од 20,30 до 22 часова: Музички програм;

Од 22,00 до 22,15 часова: Дневник на српско-хрватском језику;

Од 22 до 23 часова: Музички програм.

Специјални преноси на српско-хрватском језику:

У суботу — од 19,15 до 22 часова: Час не војнике;

— — у 21 часовa: Концерт композиција чијег славног италијанског музичара или пренос опере;

Специјални преноси на српско-хрватском језику:

У уторак — од 12,31 до 12,40: „Јеванђелска свијетла“;

У недјељу — од 8,50 до 8,20: Дневник на српско-хрватском језику.

У недјељу — од 8,20 до 8,30: Савјети за земљоделнике;

У недјељу — од 12,30 до 12,45: Вјерска проповијед.

„НОВА ГРАМАТИКА ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА“ може се добити:

— код повјеренika „Гласа Црногорца“.

— директно наруџбом на уредништво уз унапријед послати новац поштанском упутницом.

ЛЕКЦИЈЕ ИЗ ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА

ДЕВЕТА ЛЕКЦИЈА

Превод задатка бр. 15

1) Ево један килограм меса и два килограма хљеба. 2) Шта желите, господине? 3) Дајте ми једну чашу марсале. 4) Мајка је била у граду; купила је пар чивама за Фрању, пар плесних ципела за Марију и туцет шоља за каву. 5) Што сте добили за Божић? 6) Ја сам добио један сребрни сат, мој брат један златан ланац, а моја сестра једну свилену хаљину. 7) Наш учитељ пјевања има два брата, један је професор клавира на конзерваторијуму, а други је трговац вином. 8) Господине, колико желите метара овог штофа? 9) Требам пет метара. 10) Овај хотел има много спаваћих соба и једну једаћу собу врло лијепу и веома велику. 11) Овај дјечак има много новаца, превише слободе и много пријатеља.

Превод задатка бр. 16

1) Che cosa avete ricevuto (in dono) per Natale. 2) Io ho ricevuto un abito da ballo, un cucchiaio d'argento e un anello d'oro; mia madre ha ricevuto un abito da viaggio, una dozzina di fazzoletti e carta da lettere. 3) Ha ricevuto qualcosa il forestiero? 4) Sì, ha bevuto una bottiglia di vino; egli ha mangiato anche un pò (poco) di carne. 5) Noi eravamo in un bel negozio, dove abbiamo veduto (si sono viste) molti bei quadri e fotografie. 6) Cameriere, portatemi un bicchiere di vino ed uno di birra. 7) Portate ancora anche della carta da lettere e dei francobolli. 8) Subito, signore! 9) Chi ha poco denaro ha anche pochi amici.

ПРИМЈЕДБЕ:

Задатак бр. 15 — Четврта реченица: „Mia madre è andata in città“ треба превести као да стоји „è stata in città“ тј. била је већ у граду. Више пута у обичном говору употребљава се глагол andare у том смислу. Н. пр. Io sono andato a casa ma non ti ho trovato (Ја сам био код куће, али те нијесам нашао): Giorgio, sei andato ieri sera a teatro? (Ђорђе, јеси ли био јуче на вече у позоришту?) итд.

Нумерација задатка може бити и друкчија од оне што налазите у књизи, јер се у италијанском језику каже и decimo primo (једанаести), decimo secondo (дванаести), decimoterzo (тринаести) ventesimo terzo (двадесетећи), ventesimo nono (двадесетдевети) итд.

Прије превода појединих задатака треба добро научити све ријечи, као и све изнимке, тумачења и правила, која су у књизи обрађена до заданих задатака.

Са идућу суботу израдите задатке бр. 17 и 18.

Прије неколико времена изашла је из штампе „Нова граматика италијанског језика“, која садржи уједно све штампане лекције у „Гласу Црногорца“ попуњене обрађен правилима и неправилним глаголи.

Пошто је та граматика отштампана у првом реду за чиновнике што су посјећивали курс италијанског језика, а пошто је тај курс ради помањкања топлог амбијента обустављен кроз зиму, — то је „Глас Црногорца“ почео штампати превода и разјашњења по истој граматици, пружајући могућности свакоме да сам учи и сравни своје радове са онима што ће излазити у листу.

Путем новина задаваћу се лекције, које сваки појединац мора прелазити обрадити и научити, а онда контролирати са преводима који ће бити обрађени у нашем листу са разјашњењима и примјерима.

Ово је ријетка прилика, коју свако коме је стало да научи језик мора искористити и то сада, јер се током водуке нећемо враћати да би воводо, онима што су закаснили, шуматили ово што су већ ревни и озбиљни ученици обрадили и научили.

Граматика се налази у продаји код појединих повјеренika нашег листа. А уколико би је ко хтио имати путем поште и у варошима гдје се не продаје, нека пошаље поштанском упутницом Уредништву листа „Гласа Црногорца“ — Цетиње, уз тачну адресу, лира 25.— више 3 — лире поштанских трошкова.

Двије године у џунгли

IV

Причали су ми наши колонисти да у неким предјелима Гранд Чако живе крупни и веома брзи мрави људождери. Ако се догоди да изненаде на спавању човјека, домаћу животињу или највећу звијер, спаса им нема. Навала је тако страшна да се жртва не може сакрити, нити зна са које ће се стране бранити. Стотине хиљада својих сјекирних клијешта за час забоду у кожу своје жртве. Мраваља киселина брзо и снажно дјелује тако, да за непуна минут свесноссби нападнутог, — а дотле му је сва кожа испарчана. Своју гозбу завршавају таквом брзином, да за најкраће вријеме остаје само кост и ништа више. Пред њиховом навалом бјеже стока, зјерови и сваки живи створ. Једини њихов непријатељ мраволеј, заштићен својим чекиншастим, дугим и дебелим длакном, пружа у њихове редове свој гумени, џ.кав и високо пола метра дугачак језик, при коју се залијепи на стотине мрави. Затим га бљажено увуче и очисти у свој стомак, понављајући исти потез све док се сит накљука и завршти свој богоугодан ручак. Кад би случајно, још неупулени, сусрели мраволеја у шуми или трави, ви бисте помислили да пред вама стоји медвјед мрке боје. Свакако би се уплашили, на једној страни ви а на другој страни он.

Гуштер „Игвана" може нарасти до 40 килограма тежине. Природа се са њим невјеровато нашалила. Кратак и широк грудни кош, са четири са стране постављене криве ноге, вуче за собом дугачак и дебео реп до 15 килограма тежине. Његова умјетнички шшарана леђа предјелјају се у свима могућим бојама и блиште на сунцу као да су посута златом и драгим каменом. Приближимо се и пратимо га да се дивимо тој умјетничкој творевини природе. Ако нас осјети и радознало окрене главу, угледамо велике криве чељусти, наизазе оштрим, преко два сантиметра дугачким зубима, као код алигатора, и намах изгубимо вољу да га даље пратимо.

Урођеници га лове ради његовог репа, чије е месо као сир бијело, сочно и веома укусно.

У сусједној провинцији Корјентес налази се огромна барштина са површином од 11.000 квадратних километ.ра. Тамо је легло змија, тигрова и алигатора, откуда се разваљае и шире по мањим мочварама на велике просторе. Територија Гранд Чако захвата простор од 300 000 квадратних километара. Скоро по свима њеним барама и мочварама, којих има на сваој странама, живе алигатори. Ви знате да је алигатор једна врста крокодила. Разликује се по томе што је мања од крокодила, боје зрне, док је код његовог рођака боја земљано сива. Оклопи су им такође различни. Код крокодила се дуж кичме оптрањају у шиљасто, док су код алигатора испучене сниже плоче од рожњаче. Може нарасти до двије стотине килограма тежине и врло је опасан.

По њеи пут се удаљи ван свога домена. Ако нађе на терен гдје пасу волови и краве, страшна рика бикова окупи сву стоку и направе око алигатора непробојан круг. Алигатор се исправи на реп и задње ноге и својим огроомним чељустима, наизаним као ексери оштрим и снажним зубима, одбија сваки напад, сигуран да му леђа штите снажним оклопи. Борба се обично завршава на штету волова, јер се много њих разбјежи крваве главе.

Урођеници их лове ласом, пушком, специјалном удицом или на други њима познат начин. Користе њихов реп и сало, а у новије вријеме и кожа им има добру цијену.

Испричаћу вам један занимљив случај. Син Стевана Боровца из Дике и син Лазара Павићевића из Бјелопавлића, браћа су од тетке, једногодишњи рођени на територији Гранд Чако. Дјечани од својих 18 година, упола дивљи, неустрашиво су лутали кроз шуму и траву, пјешки и на својим лудим коњима. Запињали су гвожђе, ласали, тукли змије, водили младе папагаје из шупљих стабала и поприкали све крикове и мавире своје дивље сабраће.

Једног дана нашли су на младог алигатора у тежини до 70 килограма. Алигатор се, по свом обичају, пропео и спремио за напад и одбрану. Без примишљања набацили су му лас на врат, чија је замка захватила и његову предњу лијеву ногу. Вукли су га за собом све до пред кућу Боровцеву. На врску његовог силан млађих сестра потрчао сам да видим шта се догађа и написао на један невјероватан призор. Два младића држе на лас агитатора, који се отима и отвара своју пола метра дугу, криву чељуст. наизазну по самој вицци са два реда оштрих снажних зуба. Док су га они држали, Стеван Боровац размахну сјекиром и са неколико снажних удараца разарска главу алигатору. Затим, у страшној разјарености потрча са својим сином, кога би заиста сасјекао да се није бјекством спасио.

— „Гдје ми довуче аждају у вуну да ми дјецу покупи, богме му нијесу ништа! — рече Боровац, кога сам једва умирио.

И заиста, да се алигатор случајно отргао, дијете од једне на до 10 година, претстављало би само један залогај за његове огромне, криве чељусти.

Змија има разнородних, разнобојних и врло много разних ногу а неки су чак и без ногу! — Ја сам се задржати на оним које сам свакодневно тукао и изближе посматрао.

Корал или ђердан врло је опасна змија. Може да се баци и круга на човјека или животињу до 10 метара даљине. Отровна је мсто тако као звечарка. Дугачка је један метар, једнаке дебљине од главе до репа, и не може да се разликује на којој јој је страни глава све док је убијено и изблиза погледамо. Очи јој нијесу веће од маковог зрна. То страшно створење обојено је попречно прекрасним бојама од главе до репа. Од главе за три прста дужине сија се жута боја као најчистије злато, но је за толико мисто долази шрна боја а затим бијела, и тако наизмјенично све док је убијено и изблиза погледамо. Очи јој нијесу веће од маковог зрна. То страшно створење обојено је попречно прекрасним бојама од главе до репа. Од главе за три прста дужине сија се жута боја као најчистије злато, но је за толико мисто долази шрна боја а затим бијела, и тако наизмјенично све док је убијено и изблиза погледамо. Очи јој нијесу веће од маковог зрна. То страшно створење обојено је попречно прекрасним бојама од главе до репа. Од главе за три прста дужине сија се жута боја као најчистије злато, но је за толико мисто долази шрна боја а затим бијела, и тако наизмјенично све док је убијено и изблиза погледамо. Очи јој нијесу веће од маковог зрна. То страшно створење обојено је попречно прекрасним бојама од главе до репа. Од главе за три прста дужине сија се жута боја као најчистије злато, но је за толико мисто долази шрна боја а затим бијела, и тако наизмјенично све док је убијено и изблиза погледамо. Очи јој нијесу веће од маковог зрна. То страшно створење обојено је попречно прекрасним бојама од главе до репа. Од главе за три прста дужине сија се жута боја као најчистије злато, но је за толико мисто долази шрна боја а затим бијела, и тако наизмјенично

Звечарка је страшна отровница која може, према својим годинама, нарасти до великих размјера. Има широку главу, танак врат, дебео труп који се завршава танким репом. Боја јој се мијења у зелено, црна трани у којој живи, са пепељасто мрким кривачима дуж леђа. Од њеног уједа нема помоћи, али се репак од ње можемо лако сачувати. На врху њеног репа са сваком годином израсте по један нов прапорац, балончић од танке сивкасте рожњаче, нешто слијепљен у складу њеног тијела. Прапорац је при врху најмањи, па су сразмјерно све нови, тако да се при самом репу налази посљедњи и највећи, раван дебљини репа. Са доње стране, пр. земљи сваки прапорац има по један мали отвор.

Звечарка, кад лежи у трави, осјети приближавање човјека или животиње до педесет метара даљине. Раздражи се и удара великом брзином репом о земљу. Шуљци прапорци одају звук шуш-ањ.а који прелази у јасан писак. На тај начин човјек се лако орјентише, било да је убије или да је ми мриње. Отара звечарка нарасте преко два метра, у дебљини човјечије руке иза шаке. Ја нијесам имао прилике да убијем старију од четири године, већ и зато што сам са поштовањем захвално лежишта из којих се јављала. Интересантно је да њени мускули живе и превијају се још најмање 24 сата иза тога када смо јој главу потпуно размрскали.

Један Бугарин, фарм.р у нашој близини, убио је један примјерак од 12 година старости. Скинуо јој прапорце са репа и ставио у своју тамбуру. Каже да му тамбура са прапорцима одаје много љепши звук. Заиста је изнијанчена и стравична та дванаестогодишња неман, са главом колико дуванска кутија. Причали су ми такошњи насељеници да звечарка не иди ни два метра пред собом. Да ли је то тачно ја не могу тврдити, али у сваком случају било би добро.

У идућем броју настављамо са описом још неколико отровних и неотровних змија, а затим ћемо прећи на збјерне. — А.

НАРОДНО ГОСПОДАРСТВО

Гајење ораха

Ова врло корисна воћка размножава се сјемењем, калемљењем и расађивањем. Може се сијати одмах на стално мјесто. Као сјеме се узме орах средње крупноће, јевгром испуњене, сјајне глатке љуске без дубоких бразда и не сувише тврде. Код сијања треба да дође шиљасти крај у земљу, а шири крај да је окренут у вис. Код сјетве на стално мјесто посије се по 3 ораха у трокуту на једно мјесто, да буде примљене сигурније. Касније се послије примања оставља на том мјесту једна биљка, остале се поваде. Остављена биљка се касније накалеми, било стајањем, било прстењењем. Сијати се може у прољеће, а боље је сијати у јесен и то са зеленом лупином, која ће својом горчином сјетву заштитити од инсеката. Прве ће године младица порасти на 30 см. висине, у јачим земљама и више. Ова се младица веже уз кочац. Треба настојати да се одгоји дрвета са високим, равним стаблом. без пуно чворова, јер се овакво стабло да боље употребити у столарству, те се ва ораково дрво постиже боља цијена. За о.гој раног стабла треба све споредне младице (ластаре), које избијају из стабла, до $2^1/_2$—3 м. висине стабла отсекавати и то на вријеме, док су младице још сочне, јер касније сабјена рана теже зарасте. Ако се је ипак вакаснило са отсјецањем младице, треба пресјеке премазати калемарским воском. У опште је растењи орах осјетлив ва сјечење поради његове велике сржи; на пресјецима и јаче овлијеђеним мјестима лако се стварају чворови и дупље.

Пресађивање орах не воли. Пресађени орах има до душе гушће жиле богате на сисалицама, али неравније; стабло ће бити ријетко онако право и равнијено, као што код ораха израслог из на сталном мјесту посијаног сјемена. Орах из сјемена има додуше ријетке, али зато врло јаке жиле, дугачко, равно и боље разгранато стабло. Ако се баш мора пресађивати, онда треба то учинити, док је орахова садница још млада. Жиле треба код пресађивања скратити и потопити у балегу. Јама треба да буде што шира. Пресађује се најбоље у јесен и то само најздравије младице, које обећају добар развитак.

Орах се сије, односно сади на отвореном пољу, по утринама, поред путева, по обалама, планинским странама. Не треба га стављати на мјеста гдје би својим хладом сметао усјевима, башти, другим воћкама, винограду. Треба га јако гнојити, да се добије здраво и добро развијено дрво. Гнојити га треба одмах код сијања, односно садње и за вријеме 15 до 20 година више стајским гнојем, а касније више дрвеним пепелом. Гноји се на исти начин као друге воћке. Добро гнојен, орах даје за два пута краће вријеме исту количини дрвета.

Берба плодова врши се, када исти почну испадати из своје љупине. Плодове треба похранити на сувом мјесту, иначе ће се убујати.

Инж. Н. В.

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

Поштанска тарифа за штампане ствари

Прогласом је Њ. Е. Гувернер наредио нову тарифу за пошиљке периодичне штампе путем поште.

Према овој тарифи плаћаће се:

1) за дневне листове по примјерку 0,08 лира, ако тежина заједно са омотом не прелази 50 грама, иначе за сваких даљих 25 грама или дио, плаћаће се 0,04 лире;

2) ва листове, ревије, прегледе и сл. који излазе у петнаест дана бар једном — 0,01 лира по примјерку до тежине од 50 грама заједно са омотом, и ва сваких даљих 25 грама или дио још 0,09 лира;

3) за периодичне публикације које излазе бар једном мјесечно — 0,01 лира по примјерку до тежине од 50 грама заједно са омотом, а за сваких даљих 50 грама или дио још 0,09 лира;

4) за периодичне публикације које се издају бар једном у шест мјесеци лира 0,48 по примјерку до тежине од 50 грама заједно с омотом. и за сваких даљих 50 грама или дио 0,18 лира.

Постављени

Цетиње: Вуковић В. Рајко, за чиновничког приправника III Дирекције Гувернерства; Ђуровић Ђ. Михаило, за учитеља — Љуботиће.

Подгрица: Бољевић Стеван, ва столара надничара при Дјечијем дому — Крушевац.

Никшић: Њуњић Олга, за привремену учитељицу — Озринићи; Мијушковић Н. Владимир, за судског приправника среског суда.

Колашин: Вујисић Р. Милован, за вишег поштанског контролора поште.

Никшић: Котлица М. Милосав, управно канцеларски чиновник при Среском начелству.

Престаје им служба

Никшић: Бурашевић Војислави, судском приправнику Окружног суда.

Даниловград: Савовић Ристу, службенику при Среском суду.

Пљевље: Нетковић Славку, професору гимназије.

Нова Варош: Минку А Петру, супленту гимназије.

Сјеница: Сошић Ивки, учитељици женске занатске школе; Кљајевић Гордани, учитељици женске занатске школе; Залчевић Ралици, хонорарној наставници ћилимарске школе.

Бајовићу С. Јакши, учитељу.

Додијељен на рад

Драшковић Раде, шумски виши пристав при Шумском одјељку Гувернерства, при среском начелству као в. д. шумског референта.

Оповиваље се

декоет Букић Милеве, чиновнице болнице Цетиње.

Опозвани декрети

О постављењу: Јовановић Јагоша, професора Трговачке академије у Подгорици.

О удаљењу из службе: Пејовић Ника, путара из Рријеке; Томовића Милорада, жељезничког чиновника у Никшићу; Реповића Јове, надмеханичара Хидрауличке станице Куси до—Слано (Никшић); Минића Миленка, рачуноиспитача код Мјесне контроле у Подгорици.

Уважена оставка

Подгорица: Дамјановић Мирку, на служби при Полицији.

Цетиње: Вејсаку Антуну, инспектору VII Дирекције Гувернерства.

Потврђени у привремену службу

Цетиње: Карпенко Аркадије, техничар VI Дирекције Гувернерства.

Беране: Ђуровић И. Ђукан, званичник при техничком одјељку.

МАЛИ ОГЛАСИ

НА ПРОДАЈУ из слободне руке неколико кућа у Подгорици. — За услове обратити се ДИРЕКЦИЈИ ПОДГОРИЧКЕ БАНКЕ 2-3

Изгубила сам своју легитимацију под бр. 2056-I, те је овим оглашавам за неважећу.

Обренија Чуруп,
2—3 Скадарска ул. 2 — Подгорица

Дана 11 октоб.а 1942 напустила ме је моја жена Росе, рођена Косовић, коју сам у присуству људи позивао на продужење брачног живота, на који позив није пристала, те је више не сматрам за своју жену нити ћу признати никакве дугове које би иста у моје име починила. Против исте подићи ћу бракоразводну парницу код грађанског суда.

Ђуро С. Кнежевић,
3-3 Улцињ

Каса на продају

Продаје се једна нова гвоздена каса марке фабрике „Гојеваи". Величина касе м. 1·30 ширина 60 цм. За њену с братити се

2-3 Књижари *Вукошић* — Подгорица

Извјештавам заинтересоване да израђујем све врсте сапјеча кг. кошта 180 лира. Гарантирам чисти восак. Ко жели израду од свог воска, израда кошта 40 лира го кг.

Заинтересовани нека се обрате

Ивану Кецојевићу
2-3 сапјелару Никшић

Мој син Михајло Савовић, правник и поштански чиновник насилно је одведен од стране комуниста од своје куће на Дајма општине Спушке, дана 5. марта 1942 год. за комунистичку команду у Ковачке Долове. Како од тада до данас немам о њему никакве вијести, а круже вијести да је исти убијен од комуниста, то молим сваког онога ко ма шта зна о њему да ми јави, зашто ће добити добру награду и моју трајну благодарност.

Радован Савовић
2-3 Дајам — Спуж

Тражим моја сина Владимира П. Филиповића, сообраћајног чиновничког приправника жељезничке станице Фрутци код Ужица, за којег од мјесеца јуна прошле године не знам ништа.

Молим сваког оног ко би ма шта о њему знао да ме изволи извјестити путем Уредништва листа „Глас Црногорца", зачем ћу бити вјечито благодаран.

Петар Марков Филиповић
из Жупе Добрске
3-3 општина рибница

Изгубио сам свједочанство о првом разреду бјелопољске гимназије, те га овим оглашавам неважећим.

Илија Булатовић
3 3 Бијело Поље

Изгубила сам свједочбу о свршеном V разреду женске занатске школе у Даниловграду издати ми 1938 године, те је овим путем оглашавам за неважећу.

Олгица Калезић
3-3 Даниловград

Моја жена Марија Пејовић, рођена Вујошевић, напустила ме је дана 10 XI 1942 године з непознатих ми разлога, те је овим не сматрам више за своју жену, нити ћу признат никакве дугове које би иста починила у име моје.

Блажо Пејовић
3-3 званичник Казненог завода
Подгорица

Мој син Владо М. Жив овић са својом породицом налазио се на служби у Тетово до априла 1941 године. Од тада па до данас за њега ништа не знам.

Молим сваког ко ма што о њему зна да ми јави, на што ћу му бити вјечно захвална.

Зара М. Живковић
3-3 удова из Подгорице

ЊЕМАЧКЕ ТРУПЕ СУ СЈЕВЕРНО ОД ТУАПСЕА ОСВОЈИЛЕ 75 УТВРДА

НА ЦИЈЕЛОМ РУСКОМ ФРОНТУ БОЉШЕВИЦИ СУ, И ПОРЕД СВОЈИХ ЈАКИХ НАПАДА СА СВЈЕЖИМ СНАГАМА, СВУДА ОДБИЈЕНИ ОД СТРАНЕ ОСОВИНСКИХ ТРУПА

ИТАЛИЈАНСКИ БИЛТЕН БРОЈ 926 ОД 7 ДЕЦЕМБРА 1942-XXI

Главни стан италијанских наоружаних снага јавља:

У западној Киренаици војчана је акција артиљерије и извиђачких одреда.

На Туниском сектору настављене су операције чишћења раскрснице путева и жељезничког чвора Тебурба, гдје су се водиле жестоке борбе између 1 и 4 децембра. Непријатељски губици порасли су укупно на 1.100 заробљеника, 72 оклопљена средства, 41 топ, 40 мергера и 574 моторна кола.

Италијански и њемачки авиони бомбардовали су у више навраћа Бону и Филипвил као и неколико жељезничких центара у Тунису, задавши знатну штету постројењима, складиштима и вагонима.

Осовински ловци су оборили у борби изнад Сјеверне Африке 7 противничких авиона. 3 наша авиона нијесу се вратила из ратних операција.

Источни фронт

Узалудни офанзивни напади Совјета разбијају се са огромним губицима

Последњих дана бољшевици, не обазирући се на губитке у људству и средствима, развили су офанзиву јужно од Стаљинграда и у великом завоју Дона са сврхом да ослободе опсједнути и разорени град, а у нади да смање притисак на сектору између двију ријека. Румуни и Њемци издржали су совјетски притисак током напада огромних маса људства уз помоћ оклопљених одреда и коњице. Бољшевички губици су врло велики. Стотине и стотине борних кола избачено је из строја. Појачане противмјере ради онемогућавања искоришћавања успјеха постигнутих од непријатеља сада су у току. Њемачке и румунске борбене ескадре и бомбардери контролирају, гађају и ометају непријатељске покрете, држећи противнике у сталној узбуни.

У жестоким ваздушним борбама на централном сектору источног фронта оборено је 36 совјетских авиона, од којих 32 оклопљена авиона. На сектору Иљменског Језера дошло је до жестоких ваздушних борјева у којима је оборено још 22 совјетска авиона. Тако су бољшевици у четвртак само на централном и сјеверном сектору фронта изгубили 58 авиона. Сазнаје се надаље да су њемачки авиони напали моћне формације које су покушавале да се приближе западном запосједнутом територију. Формације су распршене. Том приликом су њемачки ловци оборили 5 британских авиона.

Совјетска интрига

Јављају из Анкаре да је један турски посланик открио једну совјетску интригу, која је требала да изазове револуцију међу Курдима насељеним на иранској граници. Тај посланик се управо био вратио са инспекционог путовања по појединим турским провинцијама. У вези с тим је предао брижљиво израђени рапорт претсједнику републике Иненију, у којему је саопштио да су многобројни комуністи, који су раније били прешли иранско-турску границу под изговором да су избјеглице изИрана, пребјегли у сусјед совјетског терора, ушли у додир са појединим Курдима покушавајући да изазову побуну.

Приликом претреса извршеног у Ерзинканским концентрационим логорима нађени су код тих тобожњих политичких избјеглица разни тајни документи совјетског поријекла, као и пропагандни материјал. Из ових докумената види се да су неки од тих комуниста успјели да ступе у додир са сумњивим елементима из курдског племена Турска влада одлучила је на основу овог рапорта подузети строге мјере ради контроле граница. Сем тога наређено је да се изврши радикално чишћење међу политичким избјеглицама у концентрационим логорима и да се елиминишу сви елементи умијешани у совјетску пропаганду.

Свечана манифестација финске независности

Пригодом 25-годишњице финске независности одржана је свечана манифестација са прославом борбе финског народа за слободу. Присуствовали су претставник начелника главног генералштаба, италијански и њемачки амбасадор, мађарски посланик и бројно претставништво рањених и осакаћених италијанских бораца. Фински министар одржао је говор на италијанском језику. Након што је упутио поздрав храбрим претставницима пријатељских италијанских оружаних снага од стране финских војника који се боре за исте идеале, потсјетио је на тешке етапе ослободилачке борбе финског народа, који већ води трећи рат за државни интенритет отаџбине у савршеном пријатељству са војницима Осовине против заједничког непријатеља.

Последице потапања од стране осовинских подморница

Брод Лоренцо Маркеа примио је 22 бродоломца са једног грчког брода, који је стајао у служби Англосаса и био торпедован и потопљен 23 миље источно од обале. Сазнаје се да су осовинске подмирнице ових дана торпедовале и потопиле три енглеска брода у водама Индиског Океана. Међу овима налазио се и један британски пароброд од 10800 тона, који је превозио око 1000 јужноамеричких војника.

У Лас Палмас на Канаринским Острвима стигао је на португалском броду „Еоло“ 81 бродоломац са једног холандског брода који је у енглеској служби торпедован у централном дијелу Атлантика.

Поновна ратна активност на граници Индије

Ратна активност на граници између Индије и Бирме све се више појачава. То изазива велико узбуђење у британским и американским војним круговима, јер се страхује да та активност претставља предигру напада на Асам.

ЊЕМАЧКИ БИЛТЕН ОД 7 ДЕЦЕМБРА 1942-XXI

Фиреров Главни стан јавља:

Сјеверно од Туапсеа извршили су њемачки ловци под ванредно тешким теренским и борбеним условима јуриш на један јако утврђени непријатељски брдски положај, освојивши преко 75 утврда. Непријатељ је са великим свјежим снагама безуспјешно нападао на њемачке и румунске положаје сјеверно од Терека, између Волге и Дона и у великом завоју Дона. Такође и на централном и сјеверном сектору поновио је непријатељ своје узалудне нападе. На разним тачкама је непријатељ, којему је успјело да изврши неке локалне продоре, потјеран у акцијама противнапада. На другим секторима распршени су артиљеријском ватром непријатељски приправни положаји те је разорено 37 тенкова и оклопљених кола.

У Кинераџи појачана је акција артиљерије из извиђачких патрола. Бомбама су гађани британски приправни положаји и једно складиште провијанта. У Тунису су концентрације непријатељских борних кола и моторизованих јединица биле изложене жестоким ваздушним нападима. Формације борбених авиона поново су бомбардовале луке Бону и Филипвил. Њемачки ловци су без сопствених губитака оборили 6 непријатељских авиона.

Британско ваздухопловство нападало је данју под заштитом ниских облака дима западне запосједнуте територије, а ноћас је извршило нове нападе на западну и југозападну Њемачку. Становништво је претрпило губитке. Током ових напада су њемачки ловци заједно са противавионском артиљеријом авијације и ратне морнарице оборили данју над Ла Маншом и над обалском зоном Њемачке 30 британских ловаца и бомбардера. Током ноћи оборено је 5 бомбардера. Изгубљена су 3 њемачка авиона. Њемачки ловци су данју успјешно напали непријатељске објекте у југоисточној Енглеској.

На Далеком Истоку Јапанци настављају своју побједоносну акцију на копну и на мору

Јапански авиони су успјешно напали 6 непријатељских бродова, који су пловили у конвоју код Гуадалканала. 4 брода добили су пуне поготкe, те су потопљени. Друга два су тешко оштећена. Жестоке борбе развиле су се, према вијестима из Токија, између енглеских патрола и јапанских елемената у околини бирманско-индијске границе. Енглези су натјерани у бјекство након што су оставили на бојишту више мртвих.

Све јапанске царске трупе, које се боре против чунгкиншких снага, што се састоје од три милиона војника, и против комунистичких снага развијају снажну акцију на цијелом кинеском фронту. Настављају се операције против преосталих кинеских снага на састава нове четврте армије у провинцији Чекјанг. Током последњих седмица операција против преосталих непријатељских снага у провинцији Шантунг пало је 855 непријатеља, а ухваћено 2914 заробљеника и обилни ратни материјал.

Једногодишњи биланс акције јапанске морнарице

Сада се објављују ратни резултати које је за последњих 12 мјесеци постигла јапанска морнарица, а који су од почетка рата до 7 децембра 1942 године објављени у билтенима Главног стана јапанских империјалних оружаних снага. Потопљена су 272 непријатељска ратна брода, док их је тешко оштећено 155 а заробљено 9. Потопљено је или оштећено 416 трговачких бродова са укупном носивошћу од 2,240 000 тона; заробљена су 503 трговачка брода од укупно 220.000 тона. Разорено је 3.798 непријатељских авиона. Ови резултати, који немају примјера у историји, постигнути су благодарећи савршеном борбеном духу свих јапанских морнара. У истом размаку времена претрпили су Јапанци слиједеће губитке: потопљено је 49 ратних бродова а оштећено 20. Потопљено је или оштећено 75 трговачких бродова. 553 авиона разбила се се сама или се нијесу вратила у базу.

Поостирава се сукоб између Дарлана и Енглеске

У нади изглађивања сукоба са британским владом затражили су Дарлан и његов сјеверноамерички савјет да отпреме у Лондон једно изасланство са задатком да разјасни разлоге прокламације француског империјалног савјета у Алжиру. Де Гол је одговорио објавивши преко радиа једну изјаву у којој је међу осталим речено: „Ми никада нећемо дозволити да једна шака људи себе спашава стварајући положај из којега може настати само братоубилачки рат. Ми нећемо допустити да неки споразум омете наше планове“. Де Голова изјава настоји да одузме Дарлану ону помоћ коју је до сада добио од француских цивилних и војних лица у Сјеверној Африци.

Нови италијанско-румунски уговор

Нови италијанско-румунски уговор предвиђа ва 1943 годину знатан развој робног промета у оквиру већ садашње сарадње. Са румунске стране извозиће се осим петролејских производа још и знатне количине земљоградничких продуката. Са италијанске стране извозиће се знатне количине производа текстилне, механичке и фармацеутске индустрије.

КРАТКЕ ВИЈЕСТИ ИЗ ИНОСТРАНСТВА

— У вези са недавно објављеном дјелимичном мобилизацијом, наредиле су шпанске војне власти попис стоке, кола и аутомобила.

—Британски авиони, надлетјући Норвакдију и Оаз, гађали су из митраљеза два воза, те су убили неколика путника а ранили још неколико људи.

— Сјероамерички Министарство морнарице јавља да је трговачка морарица услед непријатељских акција имала 453 мртвих и 2438 несталих.

— Нови извјештај Беверинга о друштвеним реформама које се имају увести у Енгле кој није имао успјеха у Сједињеним Државама. Лист „Њу Јорк Тајмс“ пише: Овај извјештај није толико револуционаран као што се мислило. Ови пројекти се сигурно брижљиво проучавају, али смо далеко од тога да би могли тврдити да је свијет изненада откриво нови пут који води универзалној среће.

— Предсједник кинеске националне владе изјавио је приликом прве годишњице јапанског рата да ће кинеско-јапанска сарадња са успостављањем новог поретка довести до општег сваривања Кине и дефинитивог слома чунгкиншке власти.

Штампарија „Ободе“ — Цетиње